

การทำร้ายร่างกายที่ไม่ถึงขั้นทำให้เสียชีวิต

﴿الجناية على ما دون النفس﴾

[ไทย – Thai – تايلاندي]

มุหัมมัด บิน อิบรอฮีม อัลตุวัยญีรีย

แปลโดย : รุสดี การ์รีสา

ผู้ตรวจทาน : ซุฟอัม อุษมาน

ที่มา : หนังสืออมุดตะศ็อร อัลฟิกฮิล อิสลามีย์

2010 - 1431

islamhouse.com

﴿الجنابة على ما دون النفس﴾

« باللغة التايلاندية »

الشيخ محمد بن إبراهيم التويجري

ترجمة: رشدي كاريسا

مراجعة: صافي عثمان

مصدر: كتاب مختصر الفقه الإسلامي

2010 - 1431

islamhouse.com

การทำร้ายร่างกายที่ไม่ถึงขั้นทำให้เสียชีวิต

การทำร้ายร่างกายที่ไม่ถึงขั้นทำให้เสียชีวิต คือ การทำร้ายส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายมนุษย์ ที่กระทำโดยผู้อื่น ซึ่งการกระทำดังกล่าวไม่ได้นำไปสู่การเสียชีวิต

การทำร้ายส่วนต่างๆ ในร่างกายให้เกิดบาดแผลหรือขาดวิน

หากเป็นการจงใจกระทำให้ลงโทษด้วยการกบฏ และหากกรณีที่ไม่ได้มีเจตนาหรือกรณี กิ่งเจตนาให้ลงโทษด้วยการจ่ายตียะฮุ

- จำพวกของคนที่ต้องโทษกบฏในกรณีทำร้ายร่างกาย ก็คือคนจำพวกเดียวกันกับผู้ที่ต้องโทษกบฏในกรณีฆ่าผู้อื่น ถ้าไม่อยู่จำพวกดังกล่าวก็ไม่ต้องกบฏ ดังที่ได้อธิบายมาแล้ว ดังนั้น มูลเหตุที่ทำให้ต้องโทษกบฏในกรณีทำร้ายร่างกายก็คือมูลเหตุเดียวกันที่ทำให้ต้องโทษกบฏในกรณีของการฆ่าผู้อื่น ซึ่งมีเงื่อนไขเดียวกันและเหมือนกัน นั่นคือการเจตนากระทำ ดังนั้น จึงไม่มีการกบฏถ้าหากทำไปโดยไม่เจตนาหรือกิ่งเจตนา แต่ให้ลงโทษด้วยการจ่ายตียะฮุแทน

การกบฏในกรณีที่เจตนาทำร้ายร่างกายมีสองรูปแบบ

รูปแบบที่หนึ่ง อัล-ฮุรอฟ คือ ทำให้ส่วนต่างๆ ของร่างกายให้เสียหาย อาทิ การทำร้ายดวงตา จมูก หู ฟัน ปาก แก้ม มือ เท้า นิ้วมือนิ้วเท้า ข้อมือ อวัยวะเพศ เป็นต้น การกบฏในกรณีนี้ผู้กระทำจะถูกลงโทษด้วยรูปแบบที่เหมือนกับการกระทำของเขาต่อเหยื่อทุกประการ คือ ถ้าทำให้ตาของจำเลยบอด ก็ต้องลงโทษด้วยการชดใช้ทำให้ตายของโจทก์บอดด้วย เป็นต้น

อัลลอฮ์ได้ตรัสว่า

﴿وَكُنَّا عَلَيْهِمْ فِيهَا أَنْ النَّفْسَ بِالنَّفْسِ وَالْعَيْنَ بِالْعَيْنِ وَالْأَنْفَ بِالْأَنْفِ وَالْأُذُنَ بِالْأُذُنِ وَالسِّنَّ بِالسِّنِّ وَالْجُرُوحَ قِصَاصٌ فَمَنْ تَصَدَّقَ بِهِ فَهُوَ كَفَّارَةٌ لَّهُ وَمَنْ لَمْ يَحْكَمْ بِمَا أَنْزَلَ اللَّهُ فَأُولَئِكَ هُمُ الظَّالِمُونَ ﴿٤٥﴾ [المائدة/ ٤٥].

ความว่า : “และเราได้บัญญัติแก่พวกเขาไว้ในคัมภีร์นั้นว่า ชีวิตต้องใช้ด้วยชีวิต และตาด้วยตา และจมูกด้วยจมูก และหูด้วยหู และฟันด้วยฟัน และบรรดาบาดแผลก็ให้มีการชดเชยเยี่ยงเดียวกัน และผู้ใดให้การชดเชยนั้นเป็นทาน มันก็เป็นสิ่งลบล้างบาป

ของเขา และผู้ใดมิได้ตัดสินด้วยสิ่งที่อัลลอฮ์ได้ทรงประทานลงมาแล้ว คนเหล่านี้
แหละคือ ผู้อธรรม” (อัล-มาอิเตฮะฮ์ 45)

เงื่อนไขการกบฏศอครณีทำให้ส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายเสียหาย

การกบฏศอครณีถูกกำหนดขึ้นโดยมีเงื่อนไขว่า เหยื่อผู้ถูกกระทำนั้นไม่ได้มีความผิดใดๆ และเป็นผู้ที่อยู่ในศาสนาเดียวกันกับผู้กระทำ ดังนั้นการกบฏศอครณีจะไม่กำหนดหากผู้กระทำเป็นมุสลิมใน ขณะที่ผู้ถูกกระทำนั้นเป็นกาฟิร และผู้กระทำนั้นต้องบรรลุล่วงตามศาสนบัญญัติ และผู้ถูกกระทำนั้นไม่ใช่บุตรของผู้กระทำ และเป็นการกระทำที่เจตนา(จงใจ) ดังนั้นเมื่อใดที่ครบตามเงื่อนไขที่ระบุนี้ การกบฏศอครณีจำเป็นต้องถูกดำเนินการให้ลุล่วง และให้ดำเนินการหากตรงตามเงื่อนไขที่จะกล่าวต่อไปนี้

เงื่อนไขการดำเนินการกบฏศอครณีทำให้ส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายเสียหาย

1. ไม่มีการกระทบกับส่วนอื่นๆ ในภายหลัง คือให้ตัดจากส่วนที่เป็นข้อต่อของร่างกาย หรือจุดสิ้นสุดของอวัยวะ
2. มีความเหมือนทั้งในเรื่องของชื่อและจุดที่จะกระทำ อาทิ ตากับตา ดังนั้นห้ามทำการกบฏศอครณีตาข้างซ้ายด้วยตาข้างขวา หรือตาที่บอดกับตาที่มองเห็น เป็นต้น
3. มีสภาพและความสมบูรณ์เหมือนกันและเท่ากัน ดังนั้นห้ามทำการกบฏศอครณีมือหรือเท้าที่สมบูรณ์เนื่องจากการทำร้ายมือหรือเท้าที่เป็นอัมพาต เช่นเดียวกับที่ต้องไม่เอากบฏศอครณีดวงตาที่สมบูรณ์เพราะการทำร้ายดวงตาที่บอด แต่อनुญาติให้ทำการกบฏศอครณีกลับกันได้ (คือ การกบฏศอครณีอวัยวะที่เป็นอัมพาตของผู้ร้ายเนื่องจากการที่เขาทำให้ทำร้ายอวัยวะที่สมบูรณ์ของเหยื่อ) และไม่ต้องจ่ายอรัฏฐ์ (ค่าชดเชยส่วนที่เหลือเพราะความสมบูรณ์ที่ต่างกันของอวัยวะนั้นๆ) แต่อย่างใด

กรณีเงื่อนไขเหล่านี้มีครบถ้วน ก็อนุญาตให้ดำเนินการกบฏศอครณีได้ และหากไม่เป็นไปตามเงื่อนไขให้เปลี่ยนจากการกบฏศอครณีเป็นการจ่าย ดิยะฮ์

รูปแบบที่สอง อัล-ญูรฮฺ หรือ กรณีที่ทำให้เกิดบาดแผลบนร่างกาย ซึ่งหากการกระทำดังกล่าวเป็นการเจตนา ให้ลงโทษด้วยการกบฏศอครณี

เงื่อนไขการกบฏศอครณีสร้างรอยแผล

ไม่มีความแตกต่างจากเงื่อนไขกรณีกระทำการฆ่า พร้อมกับเงื่อนไขที่ว่าต้องสามารถที่จะดำเนินการกบฏศอครณีได้โดยไม่มีผลกระทบต่อส่วนอื่นๆ บนร่างกายหรือเกินจากส่วนที่ถูกทำร้าย โดยที่บาดแผลนั้นต้องมีจุดที่สิ้นสุดถึงกระดูก เช่นกรณีที่เป็นบาดแผลแบบ อัล-มุฎิหะฮฺ บาดแผลที่ฉีกขาดถึงกระดูกและมองเห็นกระดูกอย่างชัดเจน ไม่ว่าจะเป็นส่วนไหนของร่างกาย อาทิ ที่ศีรษะ ต้นขา หน้าแข้ง เป็นต้น

กรณีที่ไม่สามารถกระทำการกีดกันไม่ให้กระทบส่วนอื่นๆ และไม่ล้ำขอบเขตที่กำหนดได้ การกีดกันให้ถือเป็นโมฆะ และให้ทำการจ่ายดิดยะฮุแทน

ส่งเสริมให้มีการให้อภัยจากการกีดกันกรณีทำร้ายส่วนใดส่วนหนึ่งของร่างกายหรือการ สร้างบาดแผลบนร่างกายโดยเปลี่ยนเป็นการจ่าย ดิดยะฮุแทน และเป็นการดียิ่งกว่าหากมีการอภัย ให้ทั้งหมด(ทั้งการกีดกันและการจ่ายดิดยะฮุ) และผู้ใดที่ให้อภัยในเรื่องที่กล่าวมานี้ แท้จริงเขาจะ ได้รับผลบุญจากอัลลอฮ์ และเป็นการส่งเสริมให้มีการร้องขอต่อผู้ที่มีสิทธิในการให้อภัยดังกล่าว

عن أنس بن مالك رضي الله عنه قال: مَا رُفِعَ إِلَى رَسُولِ اللَّهِ صَلَّى اللَّهُ عَلَيْهِ وَسَلَّمَ شَيْءٌ فِيهِ الْقِصَاصُ، إِلَّا أَمَرَ فِيهِ بِالْعَفْوِ. أَخْرَجَهُ أَبُو دَاوُدَ وَابْنُ مَاجَه.

ความว่า: ท่านอะนัส บิน มาลิก เราะฎิยัลลอฮุอันฮุ ได้กล่าวว่า “ไม่มีเรื่องใดที่ ถูกฟ้องไปถึงท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอะลัยฮิวะสัลลัม เกี่ยวกับการกีดกันนอกเสีย จากท่านจะสั่งให้มีการอภัยโทษ” (บันทึกโดย อับู ดาวูด หมายเลข 4497 และอิบนุ มาญะฮ หมายเลข 2692 จำนวนนี้เป็นของท่าน)

ผลกระทบที่เกิดจากการทำร้าย

1. ผลกระทบที่เกิดจากการถูกทำร้ายนั้น อยู่บนหลักประกันของการกีดกันหรือการจ่ายดิดยะฮุ ทั้ง กรณีการฆ่าและกรณีที่ไม่ใช่การฆ่า ดังนั้น หากการตัดนิ้วใดนิ้วก่อนผลกระทบทำให้เกิดเชื้อระบาดไปยังข้อมือจนข้อมือขาด เช่นนี้แล้วจำเป็นจะต้องทำการลงโทษด้วยการตัดมือ ของอาชญากร และหากเกิดเชื้อระบาดจนกระทั่งก่อให้เกิดการเสียชีวิตจำเป็นต้องลงโทษด้วยการ กีดกัน(ประหารให้ตายตาม)
2. ผู้กระทำผิด(นักโทษ)ที่เสียชีวิตเนื่องจากการถูกลงโทษในรูปแบบของการหัตต์ (โทษอาญาโดย ปกติ) อาทิ การเสียน การตัดมือจากการขโมย เป็นต้น หรือจากการถูกกีดกันกรณีทำร้าย ร่างกาย ดังนั้น การจ่ายสินไหมให้กับคนเหล่านี้ให้ตกเป็นความรับผิดชอบของทรัพย์สิน ส่วนกลาง
3. ห้ามไม่ให้ทำการกีดกันกรณีทำร้ายร่างกาย จนกว่าบาดแผลหรือส่วนที่ถูกตัดของเหยื่อ ผู้ถูกกระทำจะหายสนิท เนื่องจากอาจจะเกิดมีการติดเชื้อหรือบาดแผลระบาดไปยังส่วนอื่นๆ ของร่างกาย เช่นเดียวกันนี้จะไม่มีการจ่ายสินไหมให้กับผู้ถูกกระทำจนกว่าส่วนที่ถูกกระทำนั้น จะหายสนิท เพื่อรอดูว่าอาจเกิดการระบาดไปยังส่วนอื่นๆ ของร่างกายหรือไม่
4. เมื่อตัดนิ้วจนขาดโดยเจตนา แล้วเหยื่อก็ให้อภัยต่อผู้ทำร้าย แต่เกิดอาการระบาดของเชื้อลาม ไปสู่มือหรือเป็นเหตุทำให้เสียชีวิต ในขณะที่การยกโทษดังกล่าวนี้ไม่ได้ระบุเงื่อนไขว่าต้อง

จ่ายค่าทดแทนใดๆ จำเลยก็จะไม่ถูกลงโทษและไม่ต้องจ่ายดियะฮูใดๆ ทั้งสิ้น แต่ถ้าหากระบุเงื่อนไขการยกโทษว่าต้องจ่ายค่าทดแทนใดๆ จำเลยก็จำเป็นต้องจ่ายดियะฮูให้สมบูรณ์

ความยุติธรรมในการรักษาสิทธิ

ผู้ใดกระทำการทุบตีผู้อื่นด้วยมือของเขา หรือด้วยไม้เท้า หรือด้วยแส้ หรือด้วยการชก การกีดกันก็จะถูกดำเนินการต่อผู้กระทำเสมือนกับที่เขากระทำ เขาจะถูกกระทำเสมือนกับที่เขากระทำผู้อื่น ดังนั้นเขาจะถูกชกเหมือนกับที่เขาชก ถูกตีเหมือนกับที่เขาตีตรงส่วนที่ถูกเขาตี ด้วยเครื่องมือที่เขาใช้ในการทุบตี หรือเป็นแบบเดียวกัน นอกเหนือจากผู้ถูกระทำจะให้การอภัย

หุกมผู้ที่แอบมองที่ส่วนตัวของผู้อื่น

ผู้ใดที่แอบมองเข้าไปยังบ้านของผู้อื่นโดยมิได้รับอนุญาต จากนั้นเขาถูกเจ้าของบ้านที่มิดชิดดวงตาทำให้บอด ดังนั้นผู้กระทำไม่จำเป็นจะต้องจ่ายดियะฮู หรือไม่ถูกทำโทษด้วยการกีดกันแต่อย่างใด

عن أبي هريرة رضي الله عنه قال: قال أبو القاسم صلى الله عليه وسلم:
«لَوْ أَنَّ امْرَأً أَطَّلَعَ عَلَيْكَ بِغَيْرِ إِذْنٍ فَخَذَفْتَهُ بِحِصَاةٍ فَفَقَّاتَ عَيْنَهُ لَمْ
يَكُنْ عَلَيْكَ جُنَاحٌ». متفق عليه.

ความว่า รายงานจากท่าน อับู ฮุร็อยเราะฮฺ เราะวะฎียัลลอฮุอันฮุ กล่าววาท่านนบี ศ็อลลัลลอฮุอลัยฮิวะสัลลัม ได้กล่าวว่า “หากมีผู้หนึ่งได้ทำการแอบมองไปยังเจ้า โดยมิได้รับอนุญาต แล้วเจ้าก็ทำการขว้างก้อนหินใส่เขา แล้วถูกดวงตาของเขา แท้จริงเจ้าจะไม่ต้องรับผิดชอบใดๆ ทั้งสิ้น” (บันทึกโดย อัล-บุคอรีฮ์ 6902 จำนวนนี้เป็นของท่าน และมุสลิม หมายเลข 2158)

หุกมการถ่ายเลือดให้ผู้อื่น

การถ่ายเลือดจากผู้หนึ่งไปยังอีกผู้หนึ่งถือเป็นการอนุมติ ในกรณีที่มีความจำเป็น และไม่มีสิ่งอื่นที่อนุมติมาทดแทนในส่วนนี้ได้ ซึ่งต้องทำโดยแพทย์ผู้เชี่ยวชาญ และมีความเชื่อสูงว่าการกระทำดังกล่าวจะเป็นประโยชน์ และผู้ให้ได้ยินยอมสมัครใจพร้อมกับไม่มีผลกระทบใดๆ กับเขา จึงถือว่าการอนุญาตให้กระทำได้เท่าที่ผู้ป่วยมีความจำเป็นเพื่อความอยู่รอดเท่านั้น

- อนุญาตให้ทำการรวบรวมเลือด (เก็บไว้ที่ธนาคารเลือด) เพื่อเผื่อไว้ในกรณีเกิดเหตุจำเป็นและฉุกเฉิน อาทิ กรณีเกิดอุบัติเหตุฉุกเฉิน กรณีการคลอดบุตร และกรณีอื่นๆ ที่มีการเสียเลือดมาก